

Miništrancia

čili

spôsob posluhovania

kňazovi pri sv. Mši

obrázkami vysvetlený.

Vydal

Rasáň
P. Viktor Sasinek.

Druhé opravené a rozmnožené vydanie.

V Budíne.

Tiskom Martina Bagó. 1861.

I. Prich. d. Tinet

3864/28.

S.E. 205 11

Vykročiv miništrant s knihou zo sakristie, dá znamenie, jednúc alebo dvakrát zvonkom trhnúc, a kráča slušne bez pospiechania k oltáru. Ide-li sa okolo veľkého oltára, alebo okolo postranného, kde sa velebná Sviatosť schováva, klakne na pravé koleno až k zemi. Je-li však velebná Sviatosť vystavená, alebo je-li na oltári, kde sa okolo ide, pozdvihovanie, padne miništrant na obe kolená, nakloní hlavu a nevstane skôr, až je zcela po pozdvihovaní. To tiež sa stane, keď sa priam s velebnou Sviatosťou požehnanie dáva. Na to kráča ďalej k určitému oltáru, príme tam od kňaza kvadrát, zanesie mešniu knihu v pravo na podušku, klakne na ľavej strane oltára na zem; a keď kňaz dolu stúpi, poznamená sa svätým krížom, složí ruky, a za kňazom hovorí, jako nasleduje:

Kňaz. In nomine Patris † et Filii † et Spiritus † sancti. Amen. Introibo ad altare Dei.

Miništrant. Ad Deum, qui laetificat juventutem meam. *)

K. Judica me Deus, et discerne causam meam de gente non sancta, ab homine iniquo et doloso erue me.

M. Quia tu es Deus, fortitudo mea, quare me repulisti, et quare tristis incedo, dum affligit me inimicus.

K. Emitte lucem tuam, et veritatem tuam; ipsa me deduxerunt, et adduxerunt in montem sanctum tuum et in tabernacula tua.

M. Et introibo ad altare Dei, ad Deum, qui laetificat juventutem meam.

K. Confitebor tibi in cithara Deus, Deus meus, quare tristis es anima mea, et quare conturbas me?

M. Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi: Salutare vultus mei, et Deus meus.

K. Gloria Patri, et Filio, et Spiritui sancto.

Pri týchto slovách naklonia sa.

---

*) Pri mšách čiernych, a od smrtnej nedele do zeleného štvrtku, keď kňaz vo fialkovom rúchu je, po tomto povie kňaz: „Adjutorium“ str. 6.

M. Sicut erat in principio, et nunc, et semper,
et in saecula saeculorum. Amen.

K. Introibo ad altare Dei.

M. Ad Deum, qui laetificat juventutem meam.

K. Adjutorium + nostrum in nomine Domini.

Tuto sa kňaz i miništrant znamená svätým krížom.

M. Qui fecit coelum et terram.

K. Confiteor Deo omnipotenti (*tu kňaz hovori „Confiteor“, ktoré keď skončil slovami „ad Dominum Deum nostrum“ začne*)

M. Misereatur tui omnipotes Deus, et dimissis peccatis tuis, perducatur te ad vitam aeternam.

K. Amen.

Skloní sa miništrant a začne riekať:

M. Confiteor Deo omnipotenti, beatæ Mariæ semper Virgini, beato Michaeli Archangelo, beato Joanni Baptistæ, sanctis Apostolis Petro et Paulo, omnibus Sanctis et tibi Pater, quia peccavi nimis cogitatione, verbo et opere: (*tu miništrant trikrát sa bje v prsia*) mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa! Ideo precor beatam Mariam semper Virginem, beatum Michaellem Archangelum, beatum Joannem Baptistam.

sanctos Apostolos Petrum et Paulum, omnes Sanctos et te, Pater, orare pro me ad Dominum Deum nostrum.

K. Misereatur vestri . . . ad vitam aeternam.

M. Amen.

Miništrant dosial' sklonený sa narovná.

K. Indulgentiam, † absolutionem, et remissionem peccatorum nostrorum tribuat nobis omnipotens et misericors Dominus.

Pri týchto slovách znamená sa kňaz a miništrant svätým krížom.

M. Amen.

A. Deus tu conversus vivificabis nos.

Po týchto slovách skloní miništrant hlavu i ramená, až po „Oremus.“)

M. Et plebs tua laetabitur in te.

K. Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam.

M. Et salutare tuum da nobis.

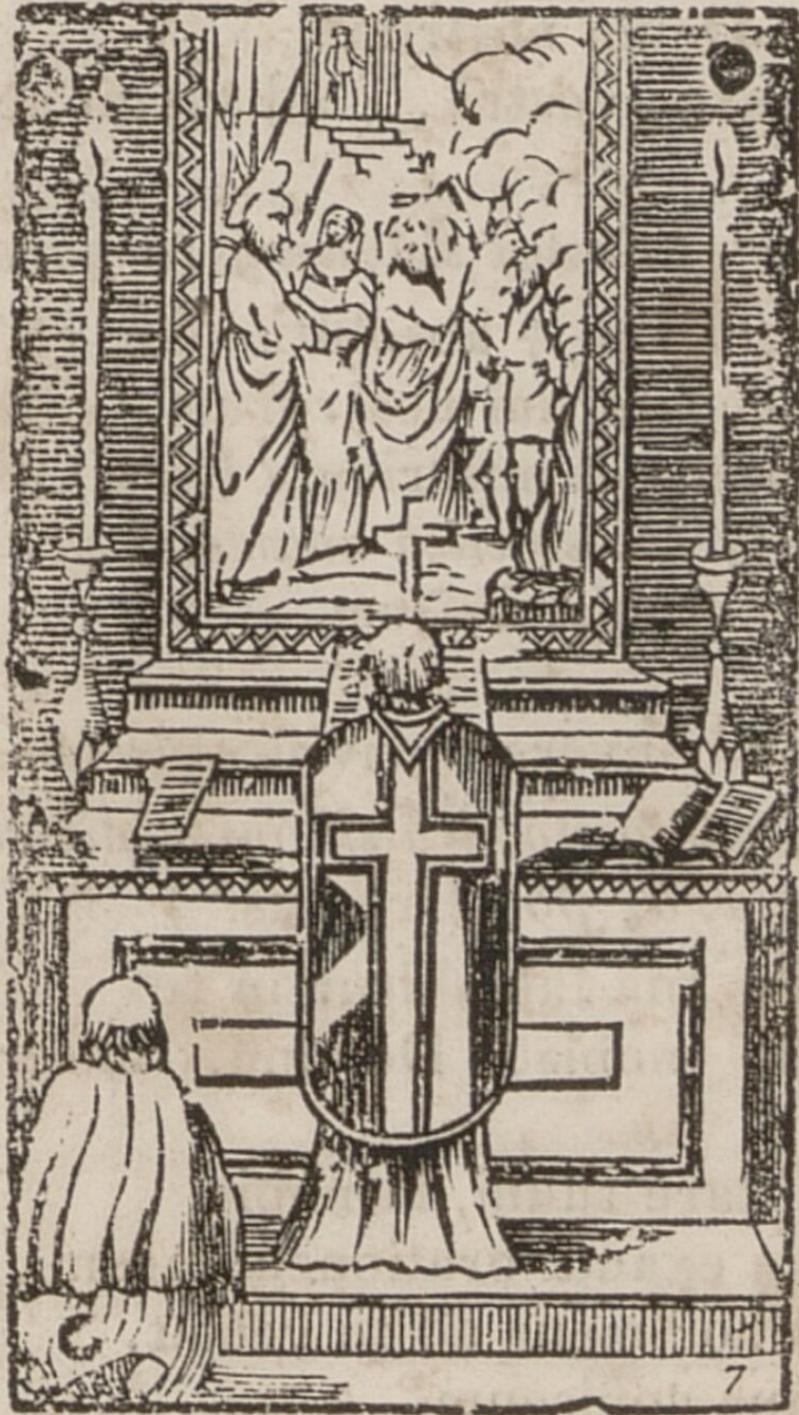
K. Domine exaudi orationem meam.

M. Et clamor meus ad te veniat.

K. Dominus vobiscum.

M. Et cum spiritu tuo.

K. Oremus.

Miništrant vstane a klakne si na najnižší stupeň na evangelnej strane oltára.*)

Keď kňaz na evangelnej strane oltára sa pomodlil, vráti sa do prosried oltára. Na to kňaz s miništrantom takto riekajú:

K. Kyrie eleison.

M. Kyrie eleison.

K. Kyrie eleison.

M. Christe eleison.

K. Christe eleison.

M. Christe eleison.

K. Kyrie eleison.

M. Kyrie eleison.

K. Kyrie eleison.

---

*) Za pravidlo vôbec platí: keď je kňaz pri knihe na pravej strane oltára, miništrant je na ľavej; keď je kňaz na ľavej, vtedy miništrant je na pravej.

Keď sa kňaz pomodlí „Gloria“ *) , obráti sa k ľudu a povie :

K. Dominus vobiscum.

M. Et cum spiritu tuo.

Na to kňaz ide ku knihe a modlí sa. Keď povie kňaz : „Per omnia secula seculorum“ , odpovie miništrant : „Amen“ ; keďby ale nekdý povedal kňaz : „Flectamus genua“ odpovie miništrant : „Levate.“

---

*) Kedykoľvek kňaz je oblečený v rúcho fialkové, alebo čierne, nemodlí sa „Gloria.“ — V suché dni hovorí kňaz toto „Dominus vobiscum“ až po niekoľko epistol a modlitieb.

Keď kňaz epištolu prečíta, pokyne hlavou miništrantovi, a tento odpovie:

M. Deo gratias.

Tu hneď miništrant vstane, pokloní sa hlboko u prosried oltára, postaví sa za kňaza, vezme, keď tento odstúpi, knihu, a nesie ju na druhý roh oltára. Keď s ňou do prosried oltára príde, pokloní sa zase a položí ju na podušku. Na to sostúpi na stranu epištolovu, a so sopnutýma rukama stojí.

V suché dni, keď kňaz viac epištol hovorí, vtedy miništrant až po poslednej epištole prenesie knihu.

Keď kňaz u knihy stojí, miništrant na neho pozor dáva a s nim hovorí :

K. Dominus vobiscum.

M. Et cum spiritu tuo.

K. Sequentia + sancti Evangelii secundum Matthaeum....

Tuto poznamená miništrant čelo, ústa a prsia svätým krížom.

M. Gloria tibi Domine!

Po prečítanom Evanjeliume rekne :

M. Laus tibi Christe!

Po tomto si miništrant klakne.

Keď sa kňaz pomodlil „Credo“*), obráti sa k ľudu a povie :

K. Dominus vobiscum.

M. Et cum spiritu tuo.

Keď kňaz odkrýva kalich, miništrant dá znamenie, zvonečkom jednúc; potom vstane, ide pre tanier s konvičkama, postaví ho na oltár, vezme do pravej ruky konvičku s vínom, do ľavej konvičku s vodou, a postaví sa u oltára po strane. Keď sa kňaz priblíži, podá mu napred konvičku s vínom, tak ale, aby ju kňaz snadne za uško vziať mohol. Keď kňaz vino do kalicha nalieva, prejme konvičku s vodou do pravej ruky, a podáva ju zase uškom kňazovi; konvičku s vínom zatým na stranu postaví.

*) Len na väčšie sviatky modlieva sa kňaz „Credo.“

Keď kňaz víno s vodou do kalicha nalial, miništrant pripraví ručník na poduške, a vezmúc tanier a konvičku s vodou, klakne na najnižší stupeň. Keď kňaz sa blíži k nemu, vstane, naleje mu nečo vody na prsty, pokloní sa opäť, vyleje vodu z taniera do nádoby k tomu prichystanej, alebo za oltár na zem, postaví tanier s konvičkama na svoje miesto, pripraví, a na miesto svoje dá ručníček, ide zrovna do prosried oltára a klakne tam, čakajúc na „Orate fratres.“

Kňaz pomodliac sa v prosried oltára, obráti sa a hovorí:

K. Orate fratres . . . . omnipotentem.

M. Suscipiat Dominus hoc sacrificium de manibus tuis, ad laudem et gloriam nominis sui, ad utilitatem quoque nostram, totiusque Ecclesiae suae sanctae.

Po tomto kňaz sa zas k oltáru obráti, miňštrant ale odíde na stranu epištolovu, kde si klakne a na kňaza pozor dáva.

Kňaz na konci modlitby trochu hlasitejšie začne :

K. Per omnia saecula saeculorum.

M. Amen.

K. Dominus vobiscum.

M. Et cum spiritu tuo.

K. Sursum corda.

M. Habemus ad Dominum.

K. Gratias agamus Domino Deo nostro.

M. Dignum et justum est.

Keď kňaz túto modlitbu (Praefatiu) dokončí so slovom „dicentes“ a sklonený trikrát praví : „Sanctus“, dá miništrant tiež trikrát znamenie na zvonček. Dost' je, keď pokaždé len trikrát zvonkom trhne, a po každýkrát nečo málo prestane.

Keď kňaz po nečo dlhšej chvíle ruky na kalich kladie, a kalich žehná, miništrant zazvoní opäť trikrát, vstane, ide uctive do prosriedka, klakne za kňazom, a vezmúc vrchné mešné rúcho za obrubu, trochu ho nadzdvihne. Keď kňaz klaká, uderí raz na zvonček, pri pozdvihovaní svätej hostie a kalicha trikrát, a pri klaknutí po pozdvihovaní dvakrát. Na to zostane klačať za kňazom, až keď po dlhšej chvíle kňaz, pravou sa oltára dotknuv, rekne: „Nobis quoque peccatoribus.“ Po tomto na svoje predošlé miesto odíde.

Keď kňaz so sv. Hostiou požehnal kalich, klakne a hovorí :

K. Per omnia saecula saeculorum.

M. Amen.

Po malej chvíľke hovorí zas :

K. Et ne nos inducas in tentationem.

M. Sed libera nos a malo.

Po chvíľke prelomí kňaz sv. Hostiu nad kalichom a hovorí :

K. Per omnia saecula saeculorum.

M. Amen.

K. Pax Domini sit semper vobiscum.

M. Et cum spiritu tuo.

Po tomto kňaz bije sa v prsia, hovorí „Agnus Dei“, a modlí sa sklonený.

Keď kňaz klakne, vstane, vezme do ľavej ruky sv. Hostiu s tanierkom, pravou rukou sa bije po trikrát v prsia, a hovorí : „Domine, non sum dignus“ : vtedy miništrant na každé kňaza uderenie v prsia dá znamenie so zvonečkom.

Keď už kňaz sv. Hostiu prijal, miništrant vstane, urobí, u prosried oltára klaknúc, poklonu, ide ku kovičkám, čaká po strane oltára, a keď kňaz mu nadstrčí kalich, vína naleje; keď potom kňaz nadstrčí mu prsty v kalichu, naleje napred vína a hned na to vody. Potom konvičky odstavi, ide pre knihu, prenesie ju na druhú stranu, sojde na najnižší stupeň evangelný a si klakne. Kňaz, keď sa pomodlí, obráti sa k ľudu, ponajprv hovorí:

K. Dominus vobiscum.

M. Et cum spiritu tuo.

Zas sa modlí, a modlitby končí takto:

K. Per omnia saecula saeculorum.

M. Amen.

Obráti sa k ľudu podruhé a hovorí:

K. Dominus vobiscum.

M. Et cum spiritu tuo.

K. Ite missa est; (lebo obráťac sa k oltáru:)

Benedicamus Domino!

M. Deo gratias.

V čas velikonočný, keď kňaz rekne: „Ite missa est, alleluja, alleluja!“ odpovie miništrant: „Deo gratias, alleluja, alleluja!“ Pri mši za zomrelých rieka kňaz miesto:

„Ite missa est“ — obrátený k oltáru: „Requiescant in pace“, a miništrant: „Amen.“

Nechá-li kňaz knihu otvorenú, tak ju miništrant prenesie na druhý roh, a klakne v prosried oltára. — Kňaz po modlitbe (okrem mše za zomrelých) obráti sa k ľudu, a ho žehná:

K. Benedicat vos omnipotens Deus, Pater † et Filius † et Spiritus † sanctus.

M. Amen.

K. Dominus vobiscum.

M. Et cum spiritu tuo.

K. Initium sancti Evangelii secundum Joannem.

M. Gloria tibi Domine!

Keď kňaz prečíta Evanjelium, a knihu zatvorí, povie miništrant: „Deo gratias.“ — Na to ide pre knihu, a s ňou dolu stúpiv ide pre kvadrát, ktorý kňazovi dolu sostúpivšiemu podá, s kňazom sa pokloní a ide do sakristie, jako z nej k oltáru išiel. V sakristii u dverí sa na bok postaví, a kňaza mimo seba nechá ísť. Potom knihu odloží na miesto obyčajné.

Posluhovanie u prímania.

Keď ľudia k Prímaniu najsv. Sviatosti oltárnej stúpia majú či po Prímaniu kňazovom či po mši, miništrant dá zvončokom znamenie, klakne na bok oltára a hovorí „Confiteor.“ Po tomto kňaz hovorí „Misereatur“ a „Indulgentiam“, na ktoré miništrant po každýkrát povie „Amen.“ — Keď kňaz s najsv. Sviatosťou k ľudu obrátený hovorí trikrát: „O Pane nie som hodný“, miništrant tiež po trikrát dá znamenie so zvončokom. Po Prímaní, jako aj kedykoľvek kňaz s najsv. Sviatosťou dáva požehnanie, miništrant zvoní dotiaľ, dokiaľ kňaz s požehnaním niet hotový.

Posluhovanie so sviecami.

Miništranti so sviecami a) stoja alebo klačia, kedykoľvek iní mištranti stoja alebo klačia. b) Kedykoľvek kňaz sa modlí, sviece v ruke držia; keď ale sa kňaz nemodlí, sviece na stápeň oltára položia.

Posluhovanie s temjanom.

Temjanovanie sa koná pri prvom a ostatnom požehnaní s najsv. Sviatosťou, (pri čiernej mši až po Obetovaní) po „Kyrie eleyson“, pri Evanjelium, po Obetovaní a pri Pozdvihovaní. Keď je velebná Sviatosť vystavená, kňaz u prosried oltára dáva temjan do nádoby; pri čom miništranti klačia. Keď niet vystavená,

vtedy na boku epištologom; pri čom miništranti stojá. — Kedykoľvek miništranti nádoby v ruke majú pred a po okurovaní, stojá vedľa seba pod lampou; ináč ale s druhými pri oltári. — Pred pozdvihovaním jeden z temjaníkov klade temjan do nádoby, indy ale sám kňaz. — Temjaníci a) idú k oltáru na začiatku mše, pri epištole, po „Credo“, pri „Oremus“, po „Sanctus“ a pri poslednom Evanjelium, keď je velebná Sviatosť vystavená. b) Odchádzajú ale od oltára pri „Gloria“, „Credo“, „Orate fratres“ a „Nobis quoque.“ — Keď kňaz okúril oltár, a nádobu dal miništrantovi, vtedy miništrant tam stojac, kde kňaz do nádoby kládol temjan, okuruje kňaza, trikrát nádobu zdvihnúc, a po každýkrát sa mu pokloniac. To isté činí aj po odspievanom Evanjelium, keď je velebná Sviatosť vystavená; keď nie je vystavená, učení to na boku evangeliovom. — Kedykoľvek temjaníci pred oltár stúpä, alebo odstúpä, v prosried oltára kolená sklonia.

